

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Suomen Terveydenhoitajaliitto kiittää mahdollisuudesta kommentoida korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visioluonnosta toimenpiteineen. Pidämme tärkeänä, että korkeakoulut on visioluonnoksessa nostettu yhteiskunnan keskeiseksi voimavaraksi ja niiden rooli sivistyksen edistäjänä tunnistetaan. Jotta vision ensimmäinen tavoite toteutuisi, on tärkeää huomioida, että korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vapaus tarvitsee tuekseen sekä lainsäädäntöä että riittävän julkisen rahoituksen.

Häirinnän ja epäasiallisen kohtelun ehkäisy on tärkeä toimenpidesuositus erityisesti sote-aloilla, jossa häirintää ja epäasiallista käytöstä havaitaan aiempaa enemmän.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Lupaus tutkintojen maksuttomuudesta on tärkeä, jotta kaikilla suomalaisilla on taustasta riippumatta yhdenvertainen mahdollisuus päästä korkeakouluopintoihin. Tarvitaan myös riittävät resurssit oppimisvalmiuksien ja opiskelukyvyn vahvistamiseen koko oppivelvollisuusiän ajan (peruskoulusta toiselle asteelle).

Jatkuva oppiminen tulisi mainita suoraan tavoitetasolla. Pienet osaamiskokonaisuudet toimivat varmasti parhaiten täydennyskoulutuksena ja esim. aiemmin opittujen asioiden päivittämisessä. Esim. sote-aloille pitäisi kehittää myös yksittäisiä, pieniä osaamiskokonaisuuksia laajempia, eri ammattiryhmille suunnattuja ja työelämän tarpeisiin vastaavia erikoistumiskoulutuksia. Joissakin tilanteissa osaamisen päivittäminen ja uudistaminen vaatii kokonaan uuden tutkinnon, jotta esimerkiksi uralla eteneminen ja työuran pidentäminen mahdollistuu. Myös jatkuvan oppimisen rahoituksen uudistaminen on nykyisessä tilanteessa erityisen tärkeää, koska lakkautetun aikuiskoulutustuen tilalle ei edelleenkään ole saatu korvaavaa ja toimivaa ratkaisua.

Tietyt ammatit (esim. terveydenhoitaja) edellyttävät tutkintomuotoista ja säänneltyä koulutusta, joka etenee kronologisena teoriaopintojen ja käytännön työharjoittelun muodostamana kokonaisuutena ja jossa opiskeluaikana aikana muodostuu ammatin edellyttämä ammatti-identiteetti. Siten ko. ammattitutkintoa ei ole mahdollista suorittaa pienempinä osakokonaisuuksina eikä esim. avoimen korkeakoulun opintoina. Tutkintorakenteiden joustavoittamisessa ja nimikkeiden kehittämisessä tulee huomioida, ettei tutkintojen tunnettuus, arvostus ja laatu saa heiketä.

Korkeakoulutettujen 60 prosentin koulutustavoitteen saavuttaminen ja laadullisesti korkeatasoinen koulutus edellyttävät korkeakoulujen perusrahoituksen vahvistamista. Aloituspaiikkojen merkittävä lisääminen ei ole mahdollista ilman lisäresursseja. Lakisääteistä harjoittelua edellyttävissä ammateissa (esim. terveydenhoitaja) tarvitaan riittävästi käytännön harjoittelupaikkoja ja harjoittelupaikkojen kohdentamista niin, että harjoittelu voidaan suorittaa työssä, jossa tulevaisuudessa ko. ammatissa tullaan työskentelemään (esim. terveydenhoitajat neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, työterveyshuollossa, perhesuunnitteluneuvonnassa, avosairaanhoidossa, seniorineuvolassa).

Opiskelijamäärien kasvattaminen edellyttää myös opintososiaalisten etujen riittävyyttä ja opiskelun tukea myös korkeakouluasteella.

Visiossa mainitaan, että korkeakoulujen opiskelijavalintoja kehitetään korkeakouluopintojen sisäänpääsyn varmistamiseksi. Esimerkiksi sote-aloilla tulisi kuitenkin nykyistä paremmin varmistaa hakijan soveltuvuus alalle, koska alalle sopimattomuus voi johtaa opintojen keskeytymiseen ja kenties alalle soveltuvan opiskelijan jäämiseen ilman opiskelupaikkaa.

Suomen Terveydenhoitajaliitto vastustaa kirjausta YAMK- työelämäkokemusvaateen poistamisesta ja näkee työelämälähtöisen korkeakoulutuksen (amk, YAMK) erityisenä työelämän vahvuutena.

Koulutustarjonnan tulee vastata tulevaisuuden osaamistarpeisiin ja koulutustarpeen ennakointi sekä koulutuksen työelämäyhteistyö (myös alueellisesti) ovat keskeisiä.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Opetuksen ja tutkimuksen on kuljettava rinnakkain, myös panostusten osalta. Korkeakoulutettujen määrän kasvattaminen vaatii resursseja, kuten myös T&K-intensiteetin vahvistaminen.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Kannatamme korkeakoulujen duaalimallia. Tässä tavoitetekstissä esim. duaalimallin säilyttäminen ei tule aivan selkeästi esille. Näkemysemme on, että yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on omat tärkeät roolinsa ja tehtävänsä, joita pitäisi vahvistaa niin lainsäädännön kuin ohjauksenkin näkökulmasta. Erityisesti ammattikorkeakoulujen autonomian vahvistaminen vaatii vaikuttavampia toimia.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

-

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

-

